

Miljöinspektör Elin Rånlund
046-355267
elin.ranlund@lund.se

Miljönämnden

Yttrande angående remiss om införande av 18-årsgräns för kosmetiska solarier

Dnr. 2015.1907.2

Dnr. MN2015/0091.4

Sammanfattning

Miljö- och energidepartementet har för yttrande översänt en skrivelse med förslag på införande av 18-årsgräns för användning av kosmetiska solarier, bestämmelser hur åldersgränsen ska upprätthållas samt hur tillsynsmyndigheten ska bedriva tillsyn över solarieverksamheter. Miljöförvaltningen ställer sig bakom att barn hindras från att sola i solarium genom att införa en 18-årsgräns med hänsyn till att användning av solarier, särskilt under barn- och ungdomsåren, ökar risken för hudcancer. Införandet av krav på kontroll av åldersgräns kan innebära stora ekonomiska konsekvenser för de obemannade solarierna. Miljöförvaltningen ser positivt på att krav om egenkontroll införs, men anser att det i lagstiftningen bör specificeras att egenkontrollen ska vara skriftlig. Det är även positivt att miljöstraffavgift införs då det ger en extra tyngd i tillsynsarbetet och är en snabb och effektiv reaktion på överträdelsen. Till användning av kontrollköp anser miljöförvaltningen att det bör ligga till grund för tillsynsmyndigheten att kunna vidta administrativa åtgärder.

Beslutsunderlag

MN tjänsteskrivelse daterad 2015-08-13

Remiss av miljö- och energidepartementets skrivelse om införande av 18-årsgräns för kosmetiska solarier, M2013/1724/Ke

Barnets bästa

Miljönämndens agerande utgår från den enskilde individens bästa vad avser hälsa, miljö och välbefinnande. Miljönämnden tar speciell hänsyn i sin tillsyn till det ofödda barnet, barn och ungdomar. Det finns ett bevisat samband mellan UV-exponering och risken för hudcancer. Barn är särskilt utsatta för denna risk då de har känsligare hud än vuxna, solexponering och brännskador är därför extra skadliga under barn- och ungdomsåren. Miljöförvaltningen anser att det är för barnets bästa att införa 18-årsgräns för användning av kosmetiska solarier, då det kan minska risken för barn att få brännskador och hudcancer.

Ärendet

Miljö- och energidepartementet har tagit fram en skrivelse med förslag på införande av 18-årsgräns för användning av kosmetiska solarier och bestämmelser om hur åldersgränsen ska upprätthållas samt hur tillsynsmyndigheterna ska bedriva tillsyn över solarieverksamheter. Skrivelsen har skickats till Lunds kommun på remiss.

I skrivelsen föreslås att det i strålskyddslagen (1988:220) ska införas ett förbud mot att yrkesmässigt upplåta kosmetiskt solarium till en person som inte har fyllt 18 år. Den som yrkesmässigt upplåter kosmetiskt solarium ska förvissa sig om att konsumenten har fyllt 18 år. I anslutning till solariet ska det finnas en klar och tydligt synbar skylt som upplyser om förbudet. Den som bryter mot förbudet ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Ansvar ska inte utdömas om gärningen är ringa. Åldergränser för kosmetiska solarier har införts ibland annat Finland, Norge, Belgien, Nederländerna, Frankrike, Tyskland, Spanien, Island, Litauen, Storbritannien, tolv delstater i USA och tre provinser i Kanada. I Brasilien är det totalförbudet med kosmetiska solarier.

Tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att genomföra kontrollköp. Kontrollköp får genomföras i syfte att ge underlag för en dialog mellan tillsynsmyndigheten och den som yrkesmässigt upplåter kosmetiskt solarium om skyldigheten att förvissa sig om att konsumenten har uppnått föreskriven ålder. Tillsynsmyndigheten får endast anlita en person som har fyllt 18 år för att utföra kontrollköpen. Det som framkommit genom kontrollköp bör inte utgöra grund för tillsynsmyndigheten att vidta administrativa åtgärder. Kostnaden för kontrollköpen ska täckas av tillsynsavgifter.

Den som yrkesmässigt upplåter kosmetiska solarier ska se till att personalen får den information och stöd som den kan behöva för att kunna följa bestämmelserna i strålskyddslagen. Den ska också bedriva särskild kontroll över sin verksamhet och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Strålsäkerhetsmyndigheten föreslås få meddela föreskrifter om anmälningsskyldighet för kosmetiska solarier. För att en anmälningsskyldighet ska följas föreslås att en miljöstraffavgift om 3000 kronor betalas av den som yrkesmässigt upplåter ett kosmetiskt solarium till solare utan att ha anmält det till tillsynsmyndigheten.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017 i fråga om förbudet och föreslagna skyldigheter och i övrigt den 1 januari 2016. Föreslagna förordningsändringar ska träda i kraft den 1 januari 2016.

Miljöförvaltningens bedömning

Strålskyddslagens (1998:220) syfte är att skydda människor mot skadlig verkan av strålning. Barn har känsligare hud än vuxna och solexponering och brännskador är därför extra skadligt under barn- och ungdomsåren. Exponering för solljus och solbränna under barndomen är väl kända riskfaktorer för hudcancer. Det har bevisats att användning av solarier, särskilt tidigt i livet, ökar risken. Miljöförvaltningen anser därför att det är positivt att barn hindras från att sola i solarium genom att införa en 18-årsgräns.

I Sverige finns ca 1700 solarier varav 700 är obemannade. I Lunds kommun finns 10 solarier varav 8 är obemannade. Att införa ålderskontroll i bemannade solarier borde inte innebära några större konsekvenser eller kostnader för solarieägarna då det redan finns personal på plats som kan kontrollera legitimation av solariets kunder. För obemannade solarier blir de ekonomiska konsekvenserna däremot större. I Miljö- och energidepartementets skrivelse tas alternativ som passerkort samt teknisk anordning för avläsning av biometriska kännetecken (som t.ex. fingeravtryck) upp som förslag på lösningar, men de bedöms vara verkningslösa. Det alternativ som kvarstår är att de obemannade solarierna bemannas. Ett genomsnittligt obemannat solarium har öppet mellan 07:00 och 23:00 vilket enligt skrivelsen ger en total kostnad på 750 000 kronor per år för solarieägaren om samma öppettider upprätthålls med personal.

Krav på egenkontroll för anmälningspliktiga verksamheter finns redan genom förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll. Syftet med egenkontroll är att alla som bedriver verksamhet som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön fortlöpande ska planera och kontrollera sin verksamhet för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Miljöförvaltningen ser positivt på att krav om egenkontroll även införs för solarieverksamheter. Det tas i Miljö- och energidepartementets skrivelse dock inte upp om egenkontrollen ska vara skriftlig eller inte. Miljöförvaltningen anser att den ska vara skriftlig, då verksamhetens rutiner därmed ständigt finns tillgängliga för personal att ta del av samt blir lättare att kontrollera vid miljöförvaltningens tillsyn.

Miljöförvaltningen ställer sig bakom att miljöstraffavgift införs för den som yrkesmässigt upplåter ett kosmetiskt solarium utan att ha anmält verksamheten till tillsynsmyndigheten. Miljöstraffavgifter har enligt en rapport från Naturvårdsverket till regeringen år 2005 en stor preventiv effekt och uppfyller sitt syfte. Mellan åren 2000 och 2003 minskade antalet beslut om miljöstraffavgifter vilket enligt Naturvårdsverket berodde på bättre lagefterlevnad. Miljöstraffavgifter ger en extra tyngd i tillsynsarbetet och avgiften är en snabb och effektiv reaktion på överträdelser.

Beträffande införande av kontrollköp är det troligen det bästa sättet att kontrollera att kontroll av legitimation utförs på solarierna. Miljöförvaltningen anser dock att kontrollköpet bör ligga till grund för tillsynsmyndigheten att kunna vidta administrativa åtgärder.

Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1998:220) 14a, 14b, 36a §§ träder i kraft den 1 juli 2017 och i övrigt den 1 januari 2016. Miljöförvaltningen ställer sig frågande till varför paragrafen om kontrollköp träder i kraft före de paragrafer som handlar om åldergränsen. Paragrafen om kontrollköp bör rimligen träda i kraft samtidigt som paragraferna om åldersgräns.

Miljöförvaltningens förslag till beslut

Miljönämnden beslutar att anta förvaltningens yttrande som sitt eget.

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Björn Berséus
Miljödirektör

Elin Rånlund
Miljöinspektör

Beslut expedieras till:

Miljö- och energidepartementet, m.registrator@regeringskansliet.se